

Nieuwjaarsconcerten zonder publiek: sfeer- en weergaloos

KLASSIEK

NIEUWJAARSCONCERTEN

Gehoord 1/1, NPO1

Nog te horen via npostart.nl

De Italiaan Riccardo Muti, chef-dirigent van de Chicago Symphony, ging op 1 januari de Wiener Philharmoniker voor tijdens het traditionele *Neujahrskonzert*. Dat deed hij voor de zesde keer, waarmee hij na Willi Boskovsky (25 keer), Clemens Krauss (13) en Lorin Maazel (11) de vierde plek inneemt in het rijtje van meest gevraagde dirigenten. Op vijf staat Zubin Mehta (5 keer) en op plek zes krijgt Mariss Jansons (3) in 2022 gezelschap van Daniel Barenboim.

Radetzky-Marsch

Barenboim deed in 2014 iets wat nog geen collega voor elkaar had gekregen. Hij liet de derde toegift weg, de *Radetzky-Marsch*, waarin het Weense publiek in de mudvolle Gouden Zaal altijd gezellig meeklapt. Hij kreeg een ondraaglijk vieze smaak in de mond van het gespeelde militaristische arrangement, terug te voeren op Leopold Weninger, bekend van vele nationaalsocialistische liederen en auteur van *Sieg Heil! 43 SA-Marsch- und Kampflieder*.

Bij Muti ontbrak ook iets: het publiek. De Weners speelden in een geheel lege zaal. De sfeerloosheid werd gecompenseerd door de aanwezigheid van een 7000-koppig onlinepubliek, dat na Millöckers polka *In Saus und Braus* voor het eerst klapte. De uitdrukking op de gezichten van de musici was onbetaalbaar.

Aan het slot riep Muti de overheden van alle landen (en het concert werd in 90 landen uitgezonden) op 'cultuur te koesteren', omdat het voedsel voor de geest is. Daarna klonk een weinig opzienbarende versie van *An der schönen blauen Donau*. In Wenen bleef de voorspelbaarheid troef.

Zo niet in het Concertgebouw, waar het Nederlands Blazers Ensemble zijn Nieuwjaarsconcert opnieuw vond. Het resultaat was spectaculair. Alle stoelen waren uit de Grote Zaal verwijderd. In de lege ruimte zaten

de musici op kratten, vanwaar elk groepje musici zijn aandeel leverde. Het begin, een prachtige versie van een koraal uit Bachs cantate *Herz und Mund und Tat und Leben*, dat alom bekend is geworden als *Jesu, Joy of Man's Desiring*, zorgde meteen voor ontroering. Doordat geen rekening hoefde te worden gehouden met aanwezig publiek, kon het NBE het concert inrichten als een strak geregisseerde en prachtig belichte video-productie, die veel meer rust en ontspanning ademde dan de stressvolle uitvoeringen van andere jaren.

Hitpotentie

Los daarvan was het programma weer een genreoverstijgend muziekfeest zonder weerga, met als hoogtepunten een *Tocatta* van Kapsberger, gespeeld door een kwintet op flamen cogitaar, elektrische gitaar, langhalsluit, ud en kora, en een zeer intieme versie van Dowlands *I Saw My Lady Weep*, door ud, elektrische gitaar en de oboe d'amore van artistiek leider Bart Schneemann, vanaf het balkon.

Ook dit jaar waren er weer heel jonge componisten geselecteerd om hun kunsten te vertonen. De meeste indruk maakte de zeventienjarige Anna Rehling met haar lied *Runaway*, een stemmige ballade in softfocus, fraai gezongen – een nummer met hitpotentie.

Het NBE kon het concert inrichten als een strakke video-productie